

Třeboň – Lázně

1883
2013

Jiřina Psíková

MĚSTSKÉ
SLATINNÉ
LÁZNĚ

Třeboň

130 let

slatinných lázní v Třeboni

PhDr. Jiřina Psíková (1946), historička a archivářka, zakončila studia na Filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze v roce 1971. V letech 1970-1990 pracovala ve Státním oblastním archivu v Třeboni jako správce církevních fondů a jako metodička okresních archivů v jižních Čechách, v letech 1990-2006 jako ředitelka Státního okresního archivu Jindřichův Hradec. Autorka odborných statí z církevní historie, demografie a populárně naučných publikací a článků z kulturní historie Třeboňska. Od roku 2001 předsedkyně Spolku přátel Třeboně, od roku 2008 se věnuje obnově muzea v Třeboni.

1883 2013

130 LET

**TŘEBOŇSKÝCH
SLATINNÝCH
LÁZNÍ**

Tiráž

Tuto publikaci vydaly k příležitosti 130. výročí založení třeboňských slatinných lázní společně Bertiny lázně Třeboň a Lázně Aurora v roce 2013.

Text©PhDr. Jiřina Psíková
Photo©Muzeum a galerie Třeboň,
archiv lázní

Design: Ing. Michael Ehrlich
Tisk: xxxx

”

Předmluva

Výročí bývají výzvou k různým oslavám, výstavám i sepsáním publikací. Letos v květnu si Třeboň připomíná 130 let od zahájení první lázeňské sezóny ve zdejších slatinných lázních.

Zakladatel lázní, učitel Václav Hucek, patrně netušil, že jeho nápad použít rašelinu z okolních lesů na koupele, přetrvá do dalších staletí. Svoje lázně otevřel 19. května 1883 v novém domě u Zlaté stoky původně jen pro 19 hostů ve 13 pokojích. Díky krásné krajině a účinkům slatinných

koupelei lázně získávaly oblibu u stále širší veřejnosti. Postupně se přeměnily v lázně s lékařskou péčí a stále početnější klientelou. Za dlouhou dobu existence slatinných třeboňských lázní je navštívily tisíce spokojených pacientů.

Výročí třeboňských slatinných lázní bylo inspirací pro uspořádání výstavy o historii a současnosti zdejšího lázeňství. Obrazový a textový materiál uplatněný na výstavě ve foyeru divadla J. K. Tyla ve dnech 18. května až 30. června 2013 byl zpracován do publikace, kterou máte právě v ruce. Autorkou textu je Jiřina Psíková, výběr obrazového materiálu poskytl Státní oblastní archiv v Třeboni, Státní okresní archiv Jindřichův Hradec a Muzeum a galerie Třeboň. Výstavu uspořádaly Městské slatinné lázně Třeboň a Město Třeboň.

Jiřina Psíková | Třeboň 2013

Třeboňské lázně
na přelomu
19. a 20. století.

Václav Hucek, zakladatel lázní, a Třeboň v 2. polovině 19. století

Provinční městečko uprostřed krásné krajiny se ve 2. polovině 19. století začalo měnit na kulturní a společenské centrum.

Václav Hucek v mládí (1820 - 1912)

Proměny Třeboně v 19. století

Půvabné městečko uprostřed rybníků si neslo svůj charakter provinčního sídla se zámek již od dob Rožmberků. Tradiční trhy na rynku, tři pivovary, stará lazebná, pravidelné výlovy rybníků a podzimní hony s návštěvou rodiny Schwarzenbergů byly jediným vytržením ze stereotypního života zdejších měšťanů, majitelů domů, kteří tu provozovali nejrůznější řemesla. Teprve od konce 18. století se život v Třeboni začal rychleji měnit. Měšťané mohli stále více zasahovat do samosprávy města, protože starosta a členové městské rady byli

voleni z jejich řad. Navíc rok 1848 přinesl zrušení poddanství. Nastalo celkové uvolnění, volnější pohyb obyvatel. Železniční dráha spojující Prahu s Vídní od roku 1871 se zastávkou v Třeboni otevřela zdejší město světu. Na významu získalo i tím, že se stalo v roce 1855 sídlem okresního úřadu.

Třeboňské kulturní dění

Uliv národního obrození zasáhl i do života zdejších obyvatel. Hybnou silou kulturního dění byli zdejší právováreční měšťané. V roce 1797 zřídili na náměstí společenský sál s jevištěm v jedné z budov svého vyhořelého pivovaru za radnicí. Tady se odbyvaly všechny bály, divadelní představení a koncerty. V roce 1833 měšťané postavili z bývalé sladovny svého pivovaru divadlo. Hostovaly tu herecké společnosti, dokonce Matěj Kopecký a J. K. Tyl. Hráli tu i místní ochotníci.

Třeboňské spolky

Po roce 1867, kdy byl vydán spolkový zákon, nastal v Třeboni velký rozvoj spolkové činnosti. Jedním z prvních spolků byla v roce 1869 Občanská beseda. Posláním spolku bylo organizování kulturních a vzdělávacích akcí, přednášek, výletů a půjčování knih. Jejich sídlem byly prostory za starou radnicí, jimž se od té doby říká Beseda. Již v roce 1863 byl založen pěvecký sbor Pěslav, který působí až dodnes. V druhé polovině 19. století vznikala v Třeboni řada dalších spolků. V roce 1873 to byl Sbor dobrovolných hasičů, 1886 - Učitelská jednota Komenský, 1896 - Spolek paní a dívek. Posláním Okrašlovacího spolku byla především úprava města a jeho květinové výzdoby, vysazování stromů a péče o parky.

Třeboň ve druhé polovině 19. století
Nahoře pohled na klášterní dívčí školu,
vpravo náměstí s mariánským sloupem.

Třeboňské školství

Vzdělanost mladé generace zajišťovalo dobře organizované treboňské školství. Kromě tzv. hlavní školy, později zvané měšťanská, dnes základní, zde byla zřízena v roce 1851 podreálka pro chlapce a v roce 1868 české čtyřleté gymnázium, zpočátku jen pro chlapce. Původně sídlily obě školy v budově za kostelem. Dívky navštěvovaly klášterní školu v areálu kláštera.

Učitel Václav Hucek

Právě v této době kulturního rozkvětu města Třeboně sem přichází mladý učitel Václav Hucek, narozený v Budyni nedaleko Vodňan 26. září 1820. Od školního roku 1851, ve svých 31 letech, čerstvě ženatý s Marií Hermanovou z Vodňan, začal učit na chlapecké škole v budově za kostelem. Vzdělaný kantor byl dobrým zpěvákem a hudebníkem. Hrál na housle a v kostele na varhany. Není proto divu, že se záhy začlenil do kulturního života v Třeboni. Byl členem Pěslavu, dokonce zástupcem sbormistra, zakládajícím členem Občanské besedy, včelařského spolku Rovnost a členem spolku právovárečných měšťanů. Václav Hucek byl nejen vzdělaný kulturní člověk, ale také člověk velmi zvědavý a podnikavý. V roce 1876 podnikl s rodinou cestu po západočeských lázních. Pochopil, že zdejší bohaté zdroje slatiny, krásná příroda, kulturní zázemí města a dostupnost železnou dráhou tvoří jedinečné podmínky k tomu, aby se i Třeboň stala lázeňským městem. Svůj sen začal naplňovat. Cesta to nebyla lehká. «

Pěvecký sbor Pěslav působí v Třeboni
dodnes. Na snímku jeho zakladatelé,
druhý zleva Václav Hucek.

Životní osudy Václava Hucka a jeho dcery Berty

Učitel Václav Hucek přišel do Třeboně z Vodňanska. Brzy se začlenil do zdejší společnosti a kulturního života. S manželkou Marií a dcerou Bertou bydlel ve svém domě na náměstí.

Berta Hucková (1857 – 1887), spoluzakladatelka treboňských lázní, patřila k emancipovaným dívkám 2. poloviny 19. století.

Předkové pocházeli z Vodňanska

Rod Václava Hucka pocházel z Vodňanska. Jeho otec Jakub, rodák z Čichtic, se přiznal na statek do nedaleké Budyně čp. 9 k Anně Krejchové. V období 1820 - 1843 se jim zde narodilo osm dětí, které přežily do dospělosti. Po Marianně, která zemřela po narození v osmi týdnech na psotník (1819), přišel na svět 26. září 1820 Václav a po něm František (1822). Ten zůstal v Budyni, stejně jako sestra Marie (1838), která se provdala na hospodu. Další Sestra Anna (1831), provdaná Vlčková, byla matkou Rozálie, pozdější majitelky lázní. Václav s Josefem se dali

na učitelskou dráhu. Josef (1835), o patnáct let mladší, učil v Břilicích v letech 1866 až 1877, až do své předčasné smrti na tuberkulózu.

Kantor, muzikant a kronikář

Václav Hucek začal chodit do školy v Bavorově. Učitelství uštědřoval v Českých Budějovicích a v Praze. V osmnácti letech začal učit v rodném kraji. Prvně vstoupil do služby jako učitelský pomocník roku 1838 k Antonínu Slunečkovovi ve Vitějovicích, pokračoval v Chelčicích a Vodňanech. V říjnu 1851 se oženil s Marií Hermanovou z Vodňan. Ještě v den svatby odpoledne odjel do Třeboně, aby zde mohl začít s vyučováním na chlapecké škole. Nejprve bydlel na náměstí v domě č. p. 107 v pronajatém bytě u tehdejšího majitele Zlaté Hvězdy Štěpána Nietsche. Kantor Václav Hucek zapisoval v letech 1851 až 1898 téměř denně záznamy o dění nejen ve své rodině, školách, ale i v Třeboni. Je zřejmé, že to byl člověk zvědavý, vzdělaný a vlastenecky zaměřený. Zapisoval také hlavní události českého i světového dění, které znal z novin. Ve své dvacetidílné kronice zaznamenal každodenní život v Třeboni v celé druhé polovině 19. století.

Pochoval dvě dcery

Václav Hucek si velmi si zakládal na rodinném životě. První dcera Augustina Ludmila Marie zemřela ve věku jeden a půl roku. Teprve v prosinci 1857 se manželům narodila dcera Berta Barbara Ludmila. To již manželé bydleli na Hradecké

Rodný dům Berty Huckové

u jindřichohradecké brány se nachází u Zlaté stoky, nedaleko dnešních Bertiných lázní.

Karlovarské vřídlo.

V roce 1875 navštívili Huckovi západočeské lázně, kde se inspirovali k stavbě lázní v Třeboni

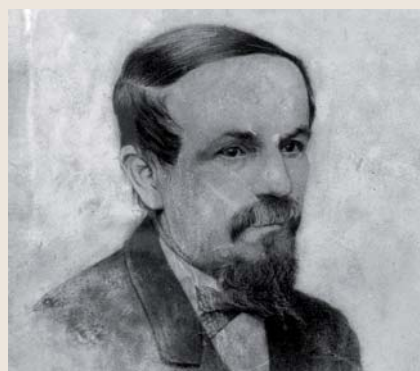
Osudy Berty Huckové

Malá Berta navštěvovala treboňskou klášterní školu. Otec dbal ale i na její další vzdělání. Uměla německy i francouzsky, a to tak dobře, že mohla dávat soukromé hodiny. Jako dobrá klavíristka také veřejně vystupovala. Na housle hrávala v kvartetu se svým otcem, dále cellistou Karlem Brožem, profesorem z gymnázia, a violistou Hypolitem Brožikem, berním adjunktem. To však muzicírovali jen doma pro svoje potěšení. Poprvé vystupovala jako desetiletá ve vánoční hře Jesličky. Později jako mladá dívka hrála a zpívala s ochotníky ve hře Spanilá Majolena a Don César hlavní roli Majoleny 29. srpna 1882 v předvečer oslav hasičského sboru spojených s výletem do Prátru. Berta Hucková se věnovala i dobročinnosti. Jako členka Národní jednoty pošumavské, spolku, který podporoval českou menšinu v pohraničí, pořádala s přítelkyněmi veřejné bazary. Dívky navozily z lesa chvoji, vázaly věnce a připravily celkovou výzdobu. Sbíraly předměty od lidí, aby výtěžek byl co nejvyšší. Berta Hucková patřila mezi vzdělané a emancipované ženy 2. poloviny 19. století. K jejímu rozhledu přispěla také možnost spojení Třeboně dráhou s Prahou a Vídní. Se svými rodiči zavítala k příbuzným na Plzeňsko, Jičínsko a Pošumaví. U známých byli také v Sasku. V roce 1875 navštívili Huckovi západočeské lázně. Obdivovali Mariánské Lázně, Karlovy Vary, Františkovy Lázně i Teplice. Všude se jim líbila čistota, lázeňská atmosféra, koncerty na kolonádě. Pozorovali hosty a jistě již přemýšleli, jak podobné lázně zřídit v Třeboni, když je tu tak nádherná příroda a lesy plné léčivé rašeliny. «

bráně. Nikdo tenkrát netušil, že ani jí nebude dopřán dlouhý život. Zemřela neprovdaná ve věku pouhých 29 let na zánež mozku. Sedmáct dní bojovala s vysokými horečkami a bolestmi hlavy. Střídaly se stavy klidu a rozrušení, kdy roztrhala blůzu svému snoubenci, nadporučíku Josefovi Weheimovi. Pohřební průvod prošel 14. července 1887 celou Třeboní, mladou dívku uložili do hrobu uvnitř vyzdobeného květy, sbor Pěslav zapěl poslední píseň a na hrob položili věnce, též krásný růžový věnec až z Vídně od nadporučíka Emanuela Laušmana...

Stavba slatinných lázní Václavem Huckem 1881-1883

Léčebné účinky rašeliny v okolních lesích přivedly zdejšího učitele Václava Hucka na myšlenku postavit v Třeboni lázeňský dům u Zlaté stoky. Inspirován západočeskými lázněmi a krásou zdejší krajiny svůj sen naplnil v roce 1883.

Václav Hucek, zakladatel lázní v Třebonín

Léčivé účinky treboňské rašeliny

Rodina Huckových počala uvažovat o možnosti zřídit v Třebonín lázeňský dům s využitím koupelí v léčivé rašelině po vzoru západočeských lázní. Proto nejprve Václav Hucek poslal zdejší rašelinu k rozboru, a když se po zkušebních testech ukázalo, že je účinnější než ta mariánskolázeňská, bylo rozhodnuto. Václav Hucek věděl, že zdejší krásná krajina s možností vycházek se stane vyhledávaným místem k odpočinku s možností léčení revmatismu, ischiasu, ženských chorob a vůbec k posílení jak nervů, tak i celkové tělesné kondice. Cesta ke zřízení lázní v Třebonín však nebyla jednoduchá.

Václav Hucek treboňským měšťanem

Učitel Václav Hucek nabýval postupně na prestiži mezi treboňskými měšťany. Účastnil se aktivně kulturního a společenského života. Plně se mezi měšťany začlenil v roce 1867, kdy se svou ženou Marií koupil za 6000 zlatých na treboňském náměstí dům čp. 85. V přízemí provozoval hospodu U sokola, kde se čepovalo pivo, víno, hrály šachy a dáma. U hospody byly dva pokoje se čtyřmi lůžky

Náměstí v Třebonín, s domem Václava Hucka, vlevo jeho současná podoba

TŘEBOŇ. — Dobývání rašeliny.

Těžba rašeliny na dobové pohlednici. Její výskyt na Třeboňsku byl pro vznik zdejších lázní zásadní.

pro ubytování formou zájezdního hostince. Ve dvoře se totiž nacházela maštal pro koně. Učitel Hucek hospodu sám neprovozoval, ale pronajímal. Stejně jako pekárnu, kterou nechal zbudovat v zadním traktu domu v roce 1873. V roce 1869 ještě koupil v dražbě za 580 zlatých zahradu po zemřelém Františku Solbergovi v Zahrádkách, dnešní Tylové ulici u Zlaté stoky. Postavil na ní dřevěný pavilon s tanečním sálem a kuchyní. Čepovalo se tu opět pivo a víno, hrály se karty a hlavně kuželky. Zahradní restauraci, která byla v provozu přes letní období, pronajímal až do podzimu roku 1881 treboňskému spolku Beseda za roční nájem 80 zlatých. Tak postupně získal finanční základ pro výstavbu svého sanatoria.

V průběhu září 1881 „salon s kuchyní a nalévárnou“ na louce u Zlaté stoky strhl, porazil stromy na zahradě a připravoval se na stavbu nové lázeňské budovy. Navážel kámen do základů, velké kmeny dřeva a připravil jámy na vápno...

První plány lázní nakreslila Berta

Původní plánek lázeňské budovy u Zlaté stoky nakreslila dcera Václava Hucka Berta. Z plánu průčelí hlavní budovy je zřejmé, že byla projektována v duchu tehdejšího novorenesančního stylu se dvěma balkony po stranách v prvním poschodí. Od plánovaných štítů nad balkony bylo upuštěno a místo nich byl při konečné realizaci vyzdvižen větší štít uprostřed nad hlavním vchodem. Původní projekt místností Karla Kühnela z roku 1881 přepracoval městský stavitel Ludvík Martínek na jaře 1882. V hlavní budově podél Zlaté stoky bylo v přízemí šest a v poschodí deset pokojů. Za hlavní budovou se do obou stran rozbíhaly ve tvaru lichoběžníku dva trakty, které v přízemní části levo tvořily zázemí lázní. Byla tu kuchyně, prádelna a také dřevěná besídka. Napravo se nacházel trakt vlastních lázní. Ve velké místnosti byl kotel na ohřev vody, která se brala ze Zlaté stoky, a dále pět kabin pro koupele. Ve čtyřech byla instalována »

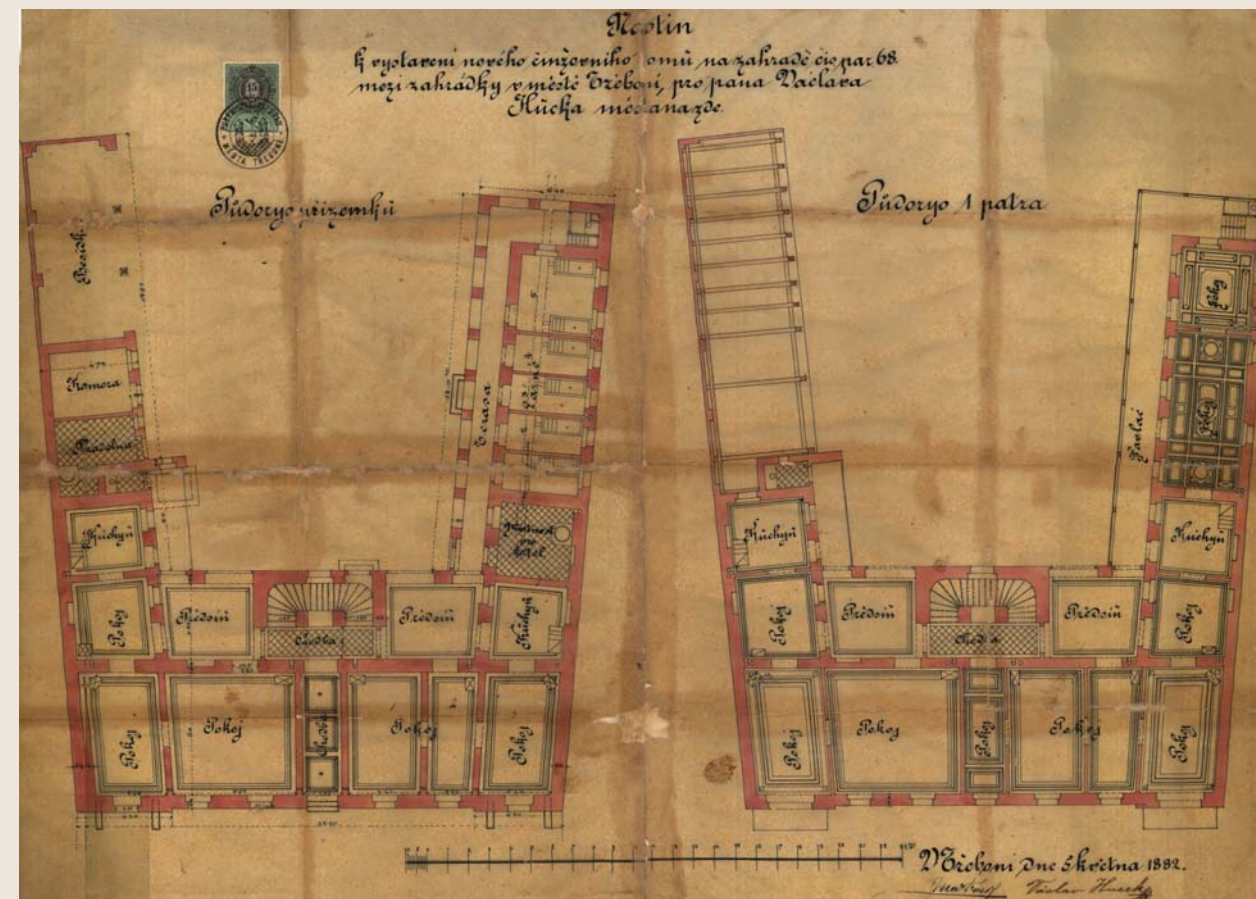
Staré bašty a hradby v Třeboni.

Místo za hradbami,
kde později Václav
Hucek postavil
lázně.

jen jedna vana pro očištné koupele, v páté kabině vany dvě, jedna na slatinu a druhá na očištnu. Trakt uzavíralo sociální zařízení. Plány byly hotové, mohlo se přistoupit k vlastní stavbě.

Základní kámen položen na podzim 1881

Učitel Hucek celý podzim nakupoval stavební materiál, vápno a cihly. Již 4. října 1881 položil základní kámen a započal se stavbou lázeňského domu pod vedením stavitele Záruby. Protože tu nebyl vhodný terén, musely být zbudovány hluboké základy podložené rošty a zpevněné kamenem a dřevem. Stavba však zdárně postupovala celý říjen a listopad, protože bylo pěkné počasí. Na stavbě pracovalo dvanáct zedníků, sedm dělnic a tři dělníci. Do 10. prosince stavba pokročila již do poschodí, kde se začalo s okny. Protože se ochladilo a začal padat sníh, byla stavba na zimní období přerušena. «

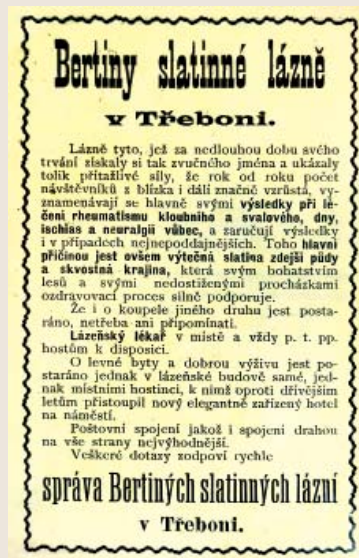
Plán lázni z roku 1881

Nahoře půdorys přízemí a prvního patra, vpravo pohled na průsečí budovy lázni.

První sezona v třeboňských slatinných lázních

Václav Hucek stavěl novou lázeňskou budovu u Zlaté stoky od října 1881, kdy položil základní kámen. Podle prvního návrhu dcery Berty vypracoval plány městský stavitel Ludvík Martínek, stavbu prováděl zdejší stavitel Josef Záruba.

Dobový plakát lázní z roku 1902.

Pokračování stavby na jaře 1882

Teplé počasí v březnu dovolilo pokračovat v započatém díle, takže 31. března 1882 se pokládal strop nad lázněmi a koncem dubna byly hotovy již dvě třetiny krovu. Dne 9. května mohl Václav Hucek pojistit nově stavěný dům na 2800 zlatých. V polovině května se začalo s nahazováním zdi a 25. května se začalo s kopáním základů pro vany. Téhož dne navštívil vznikající lázně kníže Schwarzenberg a novou budovu si s uspokojením prohlédl.

Od června se již začalo s pokrýváním střechy plechem a zasazováním dveří. Konečně dne 7. července byl na budově umístěn nápis „Lázně“. V srpnu se mohlo začít i s vnitřním vybavením. Bylo pořízeno sedmero kamen a pokračovalo se v dokončovacích pracích. Malovalo se, bílilo a natíralo, pokládaly se dlaždice, upravovaly měděné roury k vanám v lázních, usazovaly kotle a dokončovaly koupelny v zahradě. V září koupila paní Hucková od právovědeckých měšťanů dvě kádě po pěti zlatých.

daly se dlaždice, upravovaly měděné roury k vanám v lázních, usazovaly kotle a dokončovaly koupelny v zahradě. V září koupila paní Hucková od právovědeckých měšťanů dvě kádě po pěti zlatých.

Na podzim 1882 lázně dostavěny

Vše bylo skončeno do podzimu, a tak se mohli Huckovi 19. října 1882 přestěhovat z třeboňského náměstí, z domu č. p. 85, do nově vystavěného lázeňského domu č. p. 286 u Zlaté stoky. Objekt byl 27. října 1882 zkolaudován. Zbývalo již jen povolení od knížete Schwarzenberga k těžbě rašeliny. Povolení k jejímu bezplatnému užívání dostal Václav Hucek 16. prosince 1882. Těžiště bylo za rybníkem Svět v místě zvaném Vimperky.

Dopoledne 21. prosince byly lázně vysvěceny děkanem Františkem Touškem a odpoledne se Václav Hucek koupal jako první v lázních. Po něm hned stavitel Josef Záruba. A v dalších dnech využívali lázní další hosté z Třeboně i okolí.

Slavnostní otevření lázní 1883

S příchodem jara roku 1883 rostl počet návštěvníků, kteří využívali příjemných koupelí v nově zřízených rašelinných lázních v Třeboni. Novostavbu lázeňského domu dokončil Václav Hucek sice již v zimě, ale provoz byl stále ještě ve zkušební době.

Původní lázeňská budova na přelomu 19. a 20. století

Slavnostní otevření slatinných lázní pro veřejnost se uskutečnilo 19. května 1883. Tím byla zahájena první lázeňská sezóna v Třeboni. Hned v následujících dnech bylo otevření lázní oznámeno

v tisku - v Národních listech a v Pokroku.

Klientela nejen z Čech, ale i ciziny

Slatinných koupelí v lázních využívali v prvním měsíci po otevření nejprve místní občané, především muži. Hned první den to byl Antonín Prokeš, majitel domu č. p. 175, a obchodník Michal Metzl. V dalších dnech pak přicházeli úředníci knížecího velkostatku. První ženou, která celý týden navštěvovala lázně, byla „paní majorka“, manželka velitele zdejší posádky. V knize hostů evidující pacienty s pobytem jsou jako první uvedeni bratři František a Antonín Sklenářovi ze Všenor. S léčbou začali 14. června a zdrželi se celé léto. Václav Hucek s potěšením konstatoval, že koupele zvláště staršímu Sklenářovi, který byl velmi churavý, pomohly natolik, že odjížděl vyléčený. Po paní majorce přijely k pobytu další dvě ženy až z Vídně. Postupně začalo využívat lázní stále více žen. Byla to například manželka jindřichohradeckého lékaře Matouška či majitelka pivovaru v Praze Kateřina Hauptová s celou rodinou. Pravidelnou každoroční návštěvnicí byla statkářka Anna Vlčková z Budyně, rodné obce Václava Hucka, nebo učitelka chlapecké školy v Jindřichově Hradci paní Kunstovná, či manželka univerzitního profesora Antonína Rezka. V srpnu 1886 pobýval v lázních Adolf Heyduk se svou choťí Emilií. O koupelích dcery Berty se však Václav Hucek nezmiňuje.

Lázně si během několika let získaly oblibu a klientelu nejen z Čech, ale i z ciziny. Mezi pacienty byli lidé z Pasova, Mnichova, ze srbského Noviho Sadu, Londýna i vzdáleného Chicaga a Filadelfie. Exotickou návštěvou byl nepochybně Turek Avdijsa Murga ze Sarajeva a pan Bipin Bihari z indické Kalkaty. Rovněž společenské zařazení klientely bylo velmi různorodé. Mezi návštěvníky byly členové hereckých společností, továrníci, obchodníci, rolníci i úředníci. Často jsou v návštěvní knize zapisováni duchovní, jak katoličtí, tak i židovský rabín. «

Třeboň na konci 19. století

Nahoře Jindřichohradecká brána od náměstí, dole Bezpalcova plovárna na Opatovickém rybníku, která byla místem odpočinku a letní zábavy.

Třeboňské slatinné lázně si získaly hned oblibu

Dobrá reklama přilákala do nových třeboňských lázní klientelu nejen z Čech, ale i z ciziny. V prvních sezónách přijíždělo do Třeboně přes stovku návštěvníků. Manželům Huckovým pomáhali manželé Rokůskovi, původem z Budyně, rodiště Václava Hucka.

Rozalie Vlčková v tmavých šatech u stromu, vpravo manželé **Rokůskovi**, kteří se starali o přípravu rašeliny a domovní práce.

Slatina s vysokou účinností

První lázeňská sezóna v Třeboni začala 19. května 1883. Nové lázně si hledaly svoji klientelu. Správa lázeňského domu v Třeboni vydala před nadcházející druhou sezónou veřejné pozvání se zdůvodněním léčebných účinků zdejší rašeliny:

Za příčinou nově vynalezeného velkého ložiska výtečné slatiny, která z nařízení J. J. knížete ze Schwarzenbergů již dvakrát léčebně prozkoumána byla a která jest dle analýzy provedené, železem bohatší ještě než lázně Františkovy a Mariánské, zřízen byl velikým nákladem prostranný lázeňský dům, který zahájil novou saisonu loňského roku,

kteří hojně navštívena byvši, potkala se s výsledkem co nejpříznivějším.

Jako slatina zdejší osvědčila se co výtečný prostředek léčivý a vyhověla všem požadavkům právem na ni činěným, tak i chvalně známý zdravý vzduch zdejší působil blahodárně na lázeňské hosty v té míře, že stanou se lázně zdejší co nejdříve hledaným útlukem pro ty, jež stíženi jsou chorobami plicními. Slatinné lázně tyto jsou výtečným léčivým prostředkem proti bolesti čivů, zvláště ischiasu, proti obrnám, rheumatismu a hostci, výpotkům po zlámaninách, po vyvrtnutí kloubů atd., při většině nemocí ženských, proti zeslabení tělesnému po nemocích rozličného druhu atd.

Veleznáma jest krása zdejšího okolí, jež bohato jest nesčetnými utěšenými procházkami, které protkány jsou štavnatými loukami a vroubeny množstvím bujného stromoví, hluboké a blízké lesy, jakož i krásné parky odporučují zdejší krajinu co utěšené venkovské zátiši. Byty k dostání jsou v lázeňském domě samém, jakož i ve městě od 3 zl. výše za týden...

Sedmdesát pacientů ročně

V létech 1883 až 1909, v době, kdy lázně vlastnili manželé Huckovi, je v návštěvní knize zapsáno 1869 mimotřeboňských hostů, kteří byli v lázních nejen léčeni, ale i ubytováni. To znamená, že v prvním období sedmadvaceti let jezdilo do lázní průměrně sedmdesát pacientů ročně. Největší návštěvnost byla v létech 1897 - 1904, kdy překračovala stovku. V následujících létech klesla na dvacet pa-

Autorská replika Kotěrovy pražské věže byla postavena Na Kopečku v Třeboni roku 1909.

Zimní pohled na kolonádu Bertiných lázní ve 30. letech 20. století.

cientů ročně. Není divu. Vždyť manželé Huckovi byli oba ve vysokém věku, přes osmdesát let, a nemohli se plně lázeňské péči věnovat.

Úroveň lázeňské péče

Před letní sezónou v roce 1904 poslalo okresní hejtmanství Václavu Huckovi přípis odvolávající se na říšský zdravotní zákon. Obnovení koncese podmiňovalo například nutností zachovávat čistotu každoročním bílením chodeb vápnem. Důležité zlepšení mělo nastat v rekonstrukci záchodů, které byly slabinou celého objektu. V té době ještě nebyl zaveden v Třeboni vodovod a v tomto prostoru nebyla ani kanalizace. Voda na koupele se používala ze Zlaté stoky a odpad vytékal do luk za lázeňským sanatoriem.

To všechno bylo pro manželé Huckovy v již pokročilém věku patrně nad jejich síly a finanční možnosti. Měli jen dva pomocníky, manželé Rokůskovi, kteří bydleli v objektu lázní. Pocházeli z Budyně, rodiště učitele Hucka. Starali se o přípravu rašeliny, prováděli domovní práce a pečovali o pohodlí pacientů. V lázních nebyl žádný lékař. Délku pobytu si pacienti určovali sami a jejich pobyt byl spíše relaxační. Na základě dalších přípisů hejtmanství se rozhodli původní majitelé slatinné lázně pronajmout. Václav a Marie Huckovi provozovali lázně až do roku 1909, kdy je převedli na svoji neteř Rozalii Vlčkovou. Tehdy bylo Václavu Huckovi již osmdesát devět let a jeho ženě jednaosmdesát. Jediná dcera Berta zemřela neprovdaná již v roce 1887. Václav Hucek zemřel v roce 1912 a jeho žena Marie v roce 1918. Všichni tři, rodiče i dcera Berta, jsou pochováni v rodinné hrobce na třeboňském hřbitově u sv. Alžběty. «

Inzerát r roku 1920.

s pozvánkou do Bertiných lázní na novou sezonu.

O Rozalii Vlčkové a soukromých třeboňských lázních 1909 - 1939

Manželé Huckovi převedli v roce 1909 lázně na neteř Rozalii Vlčkovou. Pod její péčí lázně chátraly také díky tomu, že neměly vlastní vodovod ani kanalizaci. Pro udržení lázeňství v Třeboni budovu od majitelky odkoupilo v roce 1939 město. Zásahu na tom měl zejména starosta František Adam.

Rozálie Vlčková, neteř manželů Huckových, převzala Bertiny lázně v roce 1909. Provozovala je až do roku 1938.

Nová majitelka neteří Huckových

Václav a Marie Huckovi, kteří založili třeboňské lázně jako léčebný ústav v roce 1883, převedli v roce 1909 provozování lázní na svoji neteř Rozalii Vlčkovou. Nová majitelka převzala lázně ve svých jedenačtyřiceti letech. Ale i na ní okresní hejtmanský kladl vysoké nároky. Týkalo se to nejen úrovně lázeňského domu, ale také odborné péče. Slatinou koupel mohl předepsat jen lékař, který byl v lázních přítomen v hodinách, kdy se koupele aplikovaly. Proto byla každoročně obnovována smlouva s lékařem na novou lázeňskou sezónu. Pomocné síly nesměly být stíženy tuberkulózou. Rašelina směla být použita jen jedenkrát. Nové majitelce bylo doporučeno, aby se připojila na nově zřizovaný městský vodovod. Nové splachovací záchody měly být přínosem ke zlepšení celkové úrovně pohodlí hostů. Tyto podmínky

však Rozálie Vlčková nedokázala zcela splnit ani do roku 1935. V tomto roce nebyly ještě lázně připojeny na městský vodovod. Používala se stále voda ze Zlaté stoky. Majitelka se bránila odůvodněním, že právě tato voda je velmi vhodná pro rašelinné koupele, protože přichází z rozsáhlých lesů a je již sama o sobě rašelinná. Rychlý průtok vody zaručuje malé znečištění z okolních domů... Zemský úřad v Praze, který se tentokrát do záležitosti vložil, trval na zavedení městského vodovodu, pořízení sprch na omývání těla po rašelině. Do té doby se tělo omývalo v sousední vaně s čistou vodou. Kabinby byly shledány ve špatném stavu, bez řádného větrání. Rovněž sklad rašeliny na dvoře v kůlně v sousedství prasečího chlívků se kontrole ze zemského prezidia nelíbil. Ještě ke všemu se zjistilo, že řadu let lékař neordinuje přímo v lázních.

Lázně ve 30. letech

Slečna Rozálie Vlčková byla v nezáviděníhodné situaci. Sama již ve věku šedesáti sedmi let nebyla schopná se o obnovu lázní postarat. Navíc na lázních tehdy vážil dluh čtyřicet tisíc korun. Příjem z lázní byl velmi malý, a proto jejich převod do majetku města Třeboně byl jen otázkou času.

V roce 1936 byl vypracován odhad s podrobným popisem celého komplexu. Objekt byl shledán ve velmi sešlém stavu, zařízení lázní bylo zastaralé a nevyho-

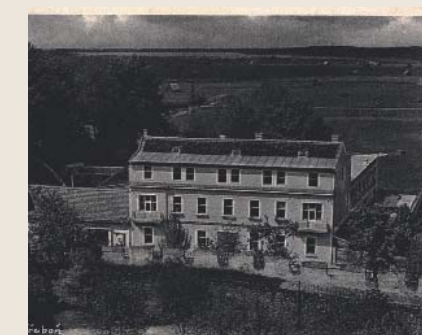

František Adam, starosta města v letech 1938-1940, se zasloužil o odkoupení lázní městem Třeboní.

ovalo dobovým požadavkům. Ostatně pravý zadní trakt pro lázně již nebyl v provozu. V přední části se nacházely čtyři lázeňské kabiny. V nich byly zapuštěné kachlové vany, podlahy byly z cementových dlaždic. Za kabinami byla místnost 14 m² se zapuštěným bazénem, která sloužila jako parní lázeň. Na konci traktu byly umístěny záchody. Parní kotel na 600 litrů obsahu přesahoval z dolní kotelny až do druhého poschodí. Nad kabinami se nacházely v poschodí tři pokojky o rozloze 14 m². Pokoje sloužící pro ubytování lázeňských hostů nebyly obydlené. V levém traktu v sousedství kinosálu byl byt domovníka, prádelna a kuchyně. Hlavní budova v této době sloužila jako byty. Kromě majitelky Rozálie Vlčkové tu bydlelo dalších devět nájemníků. Na dvoře byly různé kolny a dřevníky, vybetonovaná nádrž na rašelinu s jednoduchou taškovou krytinou, záchod pro domovníka a studna. Na dvoře byla ještě malá zahrádka s několika stromky. Splašky byly svedeny od budovy na vedlejší louku a odtud do stoky.

Odhad nemovitosti byl určen dvěma soudními znalci, třeboňskými staviteli Janem Smrzem a Felixem Pekařem, shodně na 203 tisíc korun. Byl vzat ohled na skutečnost, že bylo možné využít objekt k všeobecně prospěšným účelům a sloučit jej s vedlejší budovou městského biografu. «

Městské lázně v roce 1940.

Hlavní lázeňská budova podél Zlaté stoky prošla v letech 1939-1940 důkladnou rekonstrukcí. Byla zvýšena o jedno poschodí a zmodernizován byl i trakt vlastního léčeného provozu.

Městské slatinné lázně 1939 - 1940

V roce 1939 odkoupilo město Třeboň lázeňskou budovu a na vlastní náklady ji během dvou let opravilo. Kapacita lázní se zvýšila na 46 klientů. V budově byl také lékař. Lázně se staly skutečným léčebným zařízením. Nastala nová doba třeboňského lázeňství.

Cesta podél Zlaté stoky k Bertiným lázním kolem Tylova dokmku byla v 50. letech lemována vysokými ploty.

Lázně zachránil starosta Adam

Lázně se pro Třeboň po půl století existence staly již nezbytnou potřebou. Navzdory okolnostem hrozící války se usneslo zastupitelstvo Třeboně dne 3. března 1939 odkoupit od dosavadní majitelky Rozalie Vlčkové lázeňský dům u Zlaté stoky v Třeboní čp. 286 se zahradou za 190 tisíc korun. Z této sumy téměř polovinu představovaly dluhy. Obě strany se domluvily a novým majitelem lázní se stala obec Třeboň. Ani další okolnosti hrozícího válečného konfliktu neodradily městskou radu v realizaci záměru pozvednout lázeňskou péči na odpovídající úroveň. Nejdříve podala městská rada v Třeboní dne 5. září 1939 Zemskému úřadu v Praze žádost o přenesení koncese k provozování slatinných lázní z Rozalie Vlčkové na město.

Modernizace lázeňského objektu

Podmínkou byla ovšem radikální adaptace celého lázeňského objektu a uvedení lázeňské péče na patřičnou úroveň. Proto již na podzim roku 1939 městská rada se starostou Františkem Adamem zvažovala celý rozsah adaptace lázní. Vše konzultovala s vrchním radou ing. Šimanem, který měl velký podíl na moderním rozvoji celého města v první polovině 20. století. Odbornou stránku adaptace lázní městská rada konzultovala s přednostou balneologického ústavu prof. Cmuntem. Když byla připravena hlavní koncepce modernizace lázní, přistoupila městská rada k vyhlášení výběrového řízení na stavební firmu, jež se zúčastnily čtyři subjekty. Bez odhadu ceny to byly firmy ing. Khuna a K. Kazdy, dále místní firma Smrž s nabídkou 195 355 korun a firma Pekař z Chlumu za 203 869 korun. Rekonstrukce lázní byla jednoznačně městskou radou svěřena firmě pana Smrže. Jakmile se však začalo se stavebními úpravami, firma připravila nový rozpočet, který mnohonásobně převýšil původní cenu a vyšplhal se až na 700 tisíc korun. Starosta Adam musel zdůvodňovat ministerstvu sociální a zdravotní správy nárůst ceny. Ta byla údajně způsobena tím, že teprve dodatečně se město rozhodlo provést rekonstrukci tak, aby zastaralý lázeňský objekt Bertiných lázní po Rozalii Vlčkové byl nahrazen moderním rašelinným a vodoléčebným ústavem na srovnatelné úrovni s ostatními v Čechách. Hlavní lázeňská budova podél Zlaté stoky prošla důkladnou rekonstrukcí. Byla zvýšena o jedno poschodí a zmodernizován byl i trakt vlastního léčebného provozu.

Rekonstrukce lázní

umožnila změnu v provozování lázeňských procedur - podvodní masáže, cvičení v bazénu, uhlíčitě koupele a trakce pro uvolnění páteře.

Rekonstrukce v letech 1939 - 1940

Severní trakt vlastních lázní byl jako naprosto nevyhovující zbourán a na jeho místě bylo vystavěno nové jednopatrové křídlo 24 metrů dlouhé a široké přes osm metrů. V přízemí bylo zřízeno šest kabin, každá se dvěma odpočívárnami, celkem čtyřmi sprchami a dalším příslušenstvím na vodoléčbu.

Doplňkem byla mísirna na rašelinu, která se přiváděla potrubím přímo do van. Rašelina se přivázela z ložiska Vimperky do kolny v lázních ke zvětrání. Poté se v mísírně drtila válcovými kartáči, hrubý materiál se odstranil a rozmělněná rašelina se transportéry přiváděla do míchačky, kde se mísila s vodou. Rašelinná kaše prošla nejprve jednou míchačkou, která měla ve dně zařízení na odstranění hrubších látek. Z té pak přepadala do druhé míchačky o obsahu 1,5 kubíku, který postačil k naplnění šesti van. V tomto míchacím zařízení se rašelinná kaše ohřívala na předepsanou teplotu a pomocí čerpadla se vytlačovala potrubím do jednotlivých van. Naplnění jedné vany mělo trvat asi jednu minutu.

Nad provozem lázní bylo vystavěno nové patro s pokoji pro lázeňské hosty. Kapacita lázní byla zvětšena tak, že v nové části bylo v poschodí nad lázněmi v deseti pokojích 14 lůžek, v prv-

ním patře staré budovy 16 lůžek a v druhém patře staré budovy rovněž 16 lůžek, celkem tedy čtyřicet šest. Největším pokrokem a zásadní změnou při rekonstrukci bylo připojení celého objektu na městský vodovod a kanalizaci a jeho vytápění ústředním topením.

Rozsáhlé úpravy a přístavba jednoho křídla byla pro místní firmu Smrž náročným úkolem. Celá rekonstrukce měla být hotová do následující sezóny, vlastně za jednu zimu a jedno jaro. V dubnu 1940 městská rada vydala prohlášení, v němž zavazovala firmu k dokončení stavebních prací do 15. června pod podmínkou penále za nedodržení termínu. Na rekonstrukci lázní se pracovalo tak, aby na novou sezónu bylo vše náležitě připraveno. Původní rozpočet 700 tisíc korun byl však ještě překročen o dalších padesát procent, a tak starosta města František Adam požádal ministerstvo sociální a zdravotní správy o dotaci dalších 350 tisíc korun s odůvodněním, že dosavadní prokázané vynikající účinky zdejší rašeliny a také krásný kraj třeboňský jsou předurčeny k vybudování lázeňského místa, a proto se město Třeboň rozhodlo zřídit první lázeňský objekt jako počátek budoucích velkých lázní. Tehdy jistě sám netušil, jak prozíravý byl jeho úmysl. «

Městské slatinné lázně 1940 - 1949

Na podzim roku 1939 město Třeboň odkoupilo budovu lázní od Rozálie Vlčkové. Za dva roky ji opravilo nákladem jeden milion korun. Úroveň lázeňské péče byla mnohem vyšší a rozmanitější. Třeboň se stala vyhledávaným lázeňským místem.

Interiér městských lázní měl od 40. let charakter skutečného léčebného ústavu.

Otevření lázní pod městskou správou

Rozsáhlá rekonstrukce Bertiných lázní v letech 1939 - 1940 stála město Třeboň jeden milion korun. Část nákladu uhradilo ministerstvo sociální a zdravotní správy. Většinu nákladu zaplatil nový majitel, tedy město. Opravené Bertiny lázně, které byly dalším krokem ve vývoji budoucích velkých lázní v Třeboni, byly slavnostně otevřeny 30. června 1940.

Byla pozvána řada významných hostů, ale většina se omlula, včetně pana ministra. Projevů se zhostil starosta František Adam a ing. Jindřich Šiman, dva muži, kteří na zvelebení lázní měli největší podíl. Zasloužili se o udržení kontinuity lázeňství v Třeboni a zásadní měrou přispěli k výraznému zlepšení celkové úrovně lázeňské péče.

Ke slavnostnímu aktu otevření lázní přispěl svým vystoupením sbor Pěslav a koncertem na lázeňském nádvoří Třeboňská filharmonie. Lázeňská sezóna mohla začít. Sjížděli se noví hosté. Zájem veřejnosti byl značný.

Úroveň lázeňské péče pod městskou správou po důkladné rekonstrukci byla nyní nesrovnatelně lepší. Lázně dostaly charakter skutečného léčebného ústavu. Zvýšeny byly nároky na čistotu jak samotného objektu, tak personálu. Ten byl podrobován prohlídkám. V případě výskytu nakažlivých onemocnění byl pacient separován do izolace. Rašelina se každoročně posílala k rozboru. V listopadu 1939 vyšel nový zákon na ochranu přírodních léčivých zdrojů. Proto starosta Adam žádal znovu ředitelství velkostatků knížete Jana Schwarzenberga o povolení k těžbě rašeliny v lokalitě Vimperky. Bylo to tradiční místo, odkud bral rašelinu s povolením vrchnosti již Václav Hucek.

Vedením lázní byl pověřen lékař s odbornou kvalifikací pro balneologii. První dvě sezóny působil v treboňských lázních plukovník MUDr. František Baxa, bratr bývalého pražského primátora, bývalý lázeňský lékař v Trenčianských Teplicích. Tento velice zkušený a známý lékař stáhl do Třeboně svoji klientelu. Mezi podmínky doktora Baxy patřilo zřízení ordinace s čekárnou, byt u dvou pokojích a honorář jeden tisíc korun měsíčně po dobu trvání sezóny. Ubytování požadoval v lázních, aby byl poblíž pacientům. Rovněž trval na tom, že koupele bude předepisovat výhradně on a žádný jiný lékař. Městská rada jeho podmínky bezvýhradně splnila. Od sezóny v roce 1942 žádal o místo lázeňského lékaře zdejší praktick-

Při rekonstrukci v letech 1939-1940 byla **stará budova lázní** nejen zvýšena o jedno poschodí, ale úplně ztratila svoji novorenesanční fasádu. V pozadí stojí ještě hostinec Na novém světě.

Plakát k otevření lázní 30. června 1940.

ký lékař Karel Arnošt. On již musel doložit svůj árijský původ. Působil zde další sezóny i po válce.

Lázeňské procedury a jejich ceny

Celková slatinná koupel s koupelí očištnou a prádlem stála 28 korun, poloviční slatinná koupel s koupelí očištnou 25 korun a částečná koupel nebo zábal jen 15 korun. Na náklady připlácela nemocenská pojišťovna. Cena jed-

nolůžkového pokoje činila 34 korun. Nejdražší bylo apartmá s balkonem za 95 korun. Lékařské vyšetření se předpokládalo v průběhu třítýdenního pobytu čtyřikrát, při pětítýdenním pětkrát, přičemž první prohlídka byla za 60 korun a další po 30 korunách. V lázeňské restauraci byla zajištěna celodenní penze za 60 korun. Denní paušální sazba pro soukromé pacienty byla 150 korun. Zahřívání ubytování, stravu a léčebné procedury podle předpisu lékaře. Za třítýdenní pobyt činila taxa 3150 korun.

Propagace v tisku

Získat novou klientelu, to předpokládalo bohatou propagaci v tisku. A skutečně, v nejrůznějších novinách regionálních i celostátních byla uvedena v letech 1940 až 1942 řada článků popisujících účinky treboňské rašeliny a popisující krásy města a nádherné přírody jeho okolí. Informace se objevovaly i v odborných lékařských časopisech. Již v průběhu první sezóny se konal ve dnech 24. a 25. srpna 1940 v lázních sjezd lékařů, na němž měl přednášku tehdejší nejlepší balneolog, univerzitní profesor Eduard Cmunt, a vedoucí lékař, doktor František Baxa.

Po skončení první lázeňské sezóny tisk konstatoval, že *městské slatinné lázně jsou schopné života, a že svojí prosperitou jsou velikým přínosem pro hospodářský život jižních Čech. Z lázní nemají užitek pouze jednotlivci nebo město, ale celý kraj. Třeboň svojí zeměpisnou polohou a výbornou slatinou je přímo předurčena, aby se sem uchýlovali nemocní ze středních a jižních Čech a západní Moravy, kde není rašelinných lázní.* «

Lázně 9. květen (1949 - 1992)

Po válce se rozšířila nabídka procedur. V roce 1949 přešly lázně do majetku státu. Zvýšené dotace umožnily další modernizaci a rozšíření kapacity lázní. Zdokonalily se léčebné postupy a přístup ke klientele.

Při adaptaci v letech 1958 až 1959 byla začleněna stará budova lázní do nového komplexu a splynula s ním k nepoznání.

Poválečné změny

Květen 1945 znamenal konec války. Nové naděje, nový smysl života i životní styl. I v třeboňských lázních nastaly změny. Byla rozšířena škála procedur. Ke slatinným koupelím přibýly ještě další na úseku vodoléčby. V ceníku z roku 1947 je uvedena nově uhličítá koupel, jehličnatá přírodní koupel a parní skříň. K celkové spokojenosti pacientů byly zavedeny masáže - celkové, polo- víční a částečné, případně masáže k jiné koupeli.

Nejvíce se promítly do života třeboňských lázní nové společenské a ekonomické podmínky po únoru 1948. V roce 1949 přešly lázně z majetku města pod správu Čs. státních lázní a zříděl. Lázeňská péče se tak stala záležitostí státu, který ji finančně dotoval. To přineslo rozkvět i do třeboňských lázní, postupně byly rozšiřovány o sousední objekty. K 1. lednu 1957 bylo zřízeno v Třebo-

ni ředitelství Jihočeských lázní, jejichž ředitelem se stal dosavadní vedoucí lékař třeboňských lázní MUDr. Jiří Kubička. Patřily k nim lázeňské ústavy v Třeboni, Bechyni a ve Vrážci.

Další modernizace lázní

Příspěvek státu umožnil adaptaci hlavní budovy v letech 1958 až 1959. Tehdy byly podstatně rozšířeny ubytovací prostory s moderním vybavením. V další etapě rekonstrukce, zakončené v roce 1964, byly novou centrální budovou spojeny v organický celek oba dosud oddělené lázeňské objekty. Lázně tak získaly nové léčebné prostory a pomocné provozy. Kapacita byla zvětšena na 130 lůžek. Z léčebných provozů bylo rozšířeno oddělení slatinných procedur, vodoléčby a elektroléčby. Byla tu i nová tělocvična se speciálním vybavením, které bylo přizpůsobeno léčebným a rehabilitačním účelům, stejně jako nový krytý vytápěný bazén. To byl další významný pokrok. Třeboňské rašelinové lázně se tak dostaly na úroveň odpovídající náročným požadavkům pro poskytování léčebné péče a zařadily se mezi nejlépe vybavené ústavy. Kvalita poskytovaných služeb dosáhla takové úrovně, že je bylo možné nabídnout i zahraničním klientům. Rozšíření provozů nakonec dovolilo i rozvoj ambulantního léčení pro ty, kteří bydleli v místě nebo okolí a mohli na léčebné procedury docházet.

Adaptace hlavní budovy lázní z roku 1958-1959 umožnila další rozšíření léčby i volnočasových aktivit. Na snímcích společenská místnost a kolonáda lázní.

Statut lázeňského města v roce 1960

Velký význam pro rozvoj lázní a s tím souvisejícího cestovního ruchu, který přiváděl do Třeboně stále více jak pacientů, tak návštěvníků obdivujících nevšední krásu zdejší krajiny, mělo udělení statutu lázeňského města k 1. březnu 1960. To byl základ, který vytvářel dobré podmínky pro další rozvoj lázeňství a přinášel i další finanční výhody. Byla to od státu velmi dobrá investice. Vždyť ložiska sirnoželezité slatiny jsou na Třeboňsku největší ve střední Evropě. Ministrem zdravotnictví byly vyhlášeny za přírodní léčivé zdroje a jako takové byly a stále jsou chráněné. Pacientům s chorobami pohybového ústrojí bylo v roce 1959 poskytnuto 17 610 ošetřovacích dnů, v roce 1965 již 43 680 dnů. Tato čísla mluví sama za sebe.

Název lázní se měnil

Zakladatel Václav Hucek umístil na boční stěnu do hřebene štítu na stranu k hradecké bráně prostý název *Lázně*. Jednoduché pojmenování zůstalo až do roku 1938. V meziválečném období se za Rozalie Vlčkové se užívalo také pojmenování *Bertiny*

lázně. Označení se však oficiálně nevžilo, převládl název *Městské lázně*. Radost z konce války přinesla inspiraci pro další pojmenování lázní: *9. květen*. Když v roce 1992 od státu získalo lázně opět město, byl název přeměněn na *Bertiny lázně*.

Lázně místem pro relaxaci

Od počátku 70. let se do původních lázní investovalo jen málo, protože se všechny finance přednostně poskytovaly na výstavbu nového lázeňského areálu Aurory. Pouze kvalita lázeňské péče se stále zdokalovala v souvislosti s novými poznatky medicíny. Teprve konec století znamenal pro tento lázeňský komplex řadu zlepšení. Byl rozšířen úsek vodoléčby, postaven rehabilitační bazén s vířivkou, zvětšen počet pokojů, přestavěn objekt s jídelnou a kavárnou. Vybavení pokojů se stalo pohodlné a účelné.

V 90. letech se také změnil přístup ke klientele. Lázně se staly nejen léčebným zařízením, ale i stále vyhledávanějším místem pro relaxaci a obnovu tělesné a duševní kondice. «

Sanatorium Aurora - peripetie stavby 1960 - 1975

Vhodné podmínky, které poskytovala Třeboň nejen krásnou krajinou, ale také dlouhá tradice lázeňství vedly ministerstvo zdravotnictví v roce 1956 k rozhodnutí vystavět v Třeboni nové moderní sanatorium.

MUDr. Jiří Kubička, ředitel lázní vkládá listiny do základního kamene sanatoria Aurora.

Nové lázně

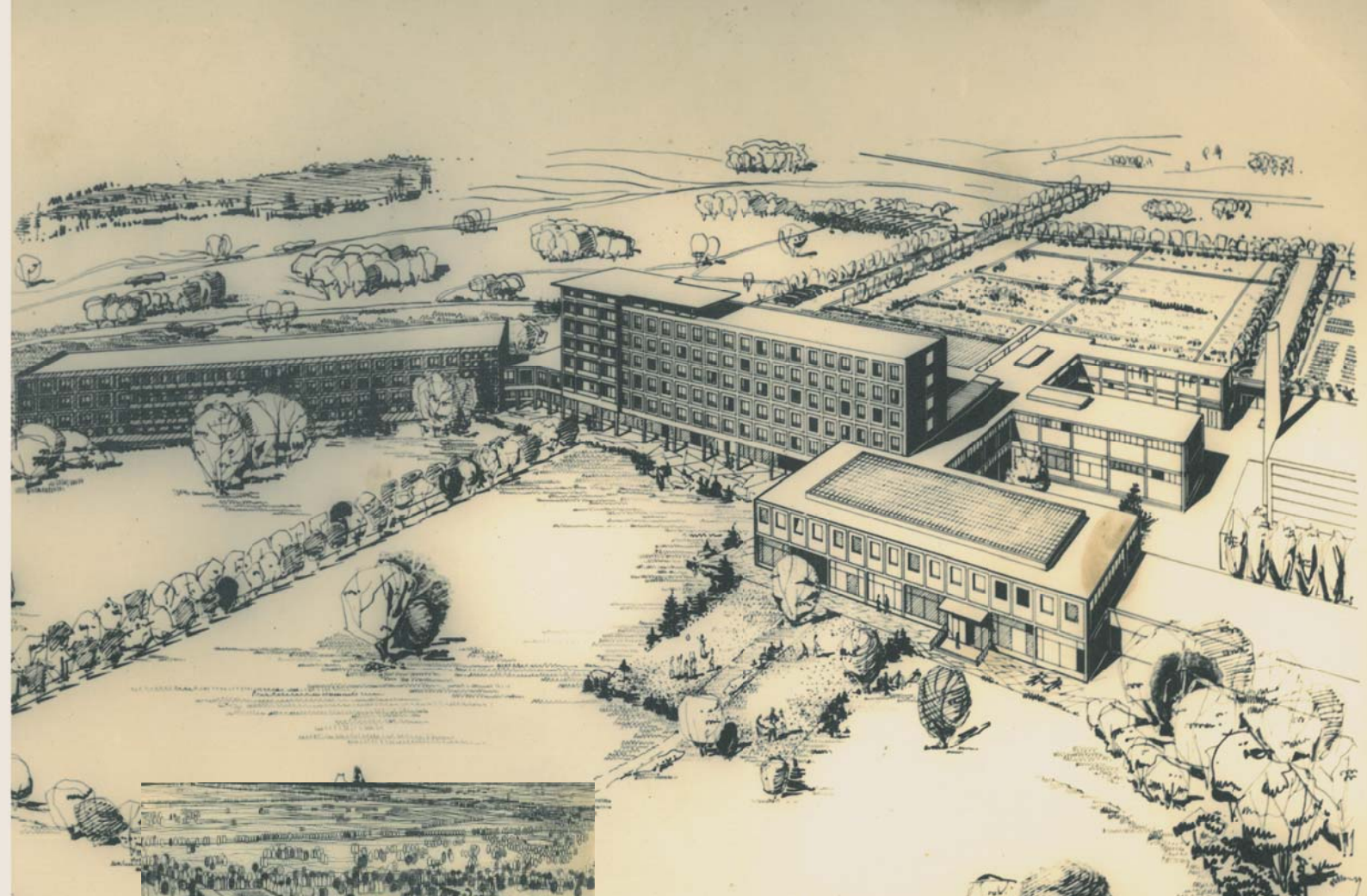
Malá kapacita lázeňských ústavů pro léčení revmatických onemocnění, poúrazových stavů a rehabilitace v poválečném Československu vedla v roce 1956 vědeckou radu ministerstva zdravotnictví k rozhodnutí rozšířit kapacitu lázní právě v Třeboni výstavbou nového lázeňského sanatoria. Rozhodující byly bohaté zásoby sirnoželezité rašeliny a současně krásná krajina, která sama o sobě přispívala k celkové regeneraci těla i ducha. Proto již koncem padesátých let ministerstvo zdravotnictví a tehdejší správa lázní a vráidel zahájily přípravu pro výstavbu nového revmatologického sanatoria jako komplexního lázeňského ústavu na vysoké úrovni. Od 1. ledna 1957 byla zřízena samostatná lázeňská organizace pro jihočeské lázně Třeboň - Bechyně - Vráž u Písku s ředitelstvím v Třeboni. Prvním ředitelem byl jmenován MUDr. Jiří Kubička, jeho náměstkem pro věci ekonomické a technicko-provozní byl Bohumil Nejedlý. Technické oddělení vedl Karel Šilháček.

Architektonická soutěž

S přípravou výstavby nového lázeňského komplexu se započalo v roce 1960. Třeboňské lázně společně se zdejším městským národním výborem vyhlásily veřejnou celostátní anonymní soutěž na získání ideových návrhů na urbanisticko-architektonické řešení lázeňského, rekreačního a sportovního areálu, jehož součástí měla být i výstavba lázeňského sanatoria. Do soutěže bylo přihlášeno 23 návrhů. Porota pod předsednictvím ing. arch. Františka Čermáka vybrala v prosinci 1960 šest návrhů, které postoupily do užšího kola. Podmínkou pro účastníky tohoto dalšího anonymního kola bylo vypracování dispozičního řešení sanatoria s vysokým standardem jak co do celkového vybavení, tak i architektonického a technologického řešení. Vítězně vyšel návrh architektů Boháče, Krtičky, Kavky a Čehovské. Na jeho základě bylo zadáno vypracování studie Krajskému projektovému ústavu v Českých Budějovicích.

Projekt a dodavatelé

Pro umístění nových lázní byly zvažovány dvě varianty. Nakonec se od výstavby v prostoru Na kopečku upustilo a byla zvolena druhá možnost - severní břeh rybníka Svět. S tím počítal již dříve schválený směrný územní plán města. »

Architektonická soutěž přinesla mnoho inspirativních návrhů velkorysých řešení. Na snímcích nerealizované návrhy soutěže.

Vítězný návrh

architektonického řešení v neofunkcionalistickém stylu podle návrhu architektů Boháče, Kavky, Krtila a Čehovské byl velmi nadčasový. Podlouhlé uspořádání komplexu budov nutilo pacienty k mimoděčné rehabilitaci chůzí z ubytovacího pavilonu kolonádou do bazénu a na procedury na druhém konci areálu lázní.

Proto vydal Městský národní výbor v Třeboní v lednu 1962 územní rozhodnutí pro stavbu s pozdější úpravou z 12. října 1966. Na základě první studie byla zpracována projektová dokumentace na budovu sanatoria s 350 lůžky a s kompletním léčebným a stravovacím zařízením, prostorami pro rehabilitaci s tělocvičnou a bazénem. Do projektu byla zahrnuta rovněž výtopna s možností využití dálkového topení i pro městskou bytovou výstavbu. Projektová dokumentace byla postupně předávána v letech 1966 - 1968. Souhlas k zahájení vlastní stavby Státní plánovací komisí byl vydán v říjnu 1966. Investorem se staly Čs. státní lázně Třeboň, vrchním investorem generální ředitelství lázní a zřídil v Praze a ústředním investorem ministerstvo zdravotnictví. Generálním projektantem byl Zdravoprojekt Praha, generálním dodavatelem stavební části byly Pozemní stavby České Budějovice, filiálními dodavateli bylo ČKD Praha, Chirana Praha, Dyha, výrobní družstvo Brno a další desítky subdodavatelů.

Stavba lázní zahájena

Na základě hospodářské smlouvy s Pozemními stavbami České Budějovice ze dne 31. března 1967 došlo k zahájení vlastní stavby 22. května 1967. Slavnost

Pohled na staveniště sanatoria během ceremonie položení základního kamene. Stavělo se doslova na zelené louce.

Slavnostní položení základního kamene stavby nového sanatoria Aurora bylo velkou událostí, což dokládá i dobový plakát s pozváním na tuto akci.

položení základního kamene hlavní budovy lázeňského sanatoria se konala 11. listopadu 1967. Stavba byla finančně dotována v plné výši z prostředků státního rozpočtu. Původní harmonogram počítal s dokončením výstavby do konce roku 1972. Po vyřešení pozemkových náležitostí bylo již v předstihu započato s plánovanými parkovými úpravami v okolí příštího sanatoria na ploše 40 hektarů. Díky spoluúčasti MNV v Třeboní a Šlechtitelského a semenářského podniku Želčice byly tyto práce úspěšně zvládnuty. Vlastní stavba sanatoria se však proti původnímu plánu stále zpožďovala. «

Sanatorium Aurora otevřeno v roce 1975

Výjimečné území chráněné krajinné oblasti Třeboňsko, protkané rybníky a Zlatou stokou, půvabné město vyhlášené městskou památkovou rezervací, ale především účinky původní třeboňské slatiny zajistily věhlas zdejším lázním. Za tři desetiletí se v Auroře vystřídaly tisíce pacientů z domova i ze zahraničí. Někteří přijedou jednou, ale mnozí se pravidelně vracejí.

Slavnostní otevření nových lázní Aurora se v roce 1975 konalo symbolicky 7. listopadu, v den výročí VŘSR.

Dokončení stavby

Myšlenka vystavět nové moderní lázeňské sanatorium pro léčení poruch pohybového ústrojí v Třeboni vznikla již koncem padesátých let minulého století. Po dlouhé a důkladné přípravě se s vlastní stavbou lázeňského komplexu začalo 22. května 1967 na pozemku o rozloze 40 ha na severní straně rybníka Svět. Průběh výstavby však nebyl uspokojivý od samého počátku. Pozemní stavby

nedodržovaly harmonogram prací. Z celého komplexu plánované stavby byla dokončena pouze kotelna a olejové hospodářství, a to jen proto, že tato kotelna měla zajišťovat vytápění 258 městských bytů. Do stavby lázeňského komplexu se promítly všeobecné problémy investiční výstavby ve státě v této době. Nedostatek pracovníků u Pozemních staveb byl doplněn výpomocí branců a pracovními silami ze zahraničí, zejména z Polska. Na základě usnesení předsednictva vlády ČSR z 20. října 1971 bylo rozhodnuto přes velké těžkosti výstavbu sanatoria v Třeboni dokončit. Termín dokončení stavby byl posunut do 31. prosince 1974 (původně měla být stavba dokončena v prosinci 1972). Termín uvedení do trvalého provozu lázní byl stanoven na třetí čtvrtletí následujícího roku. Provoz byl skutečně slavnostně zahájen v listopadu 1975. Stavba bazénu a tělocvičny byla přesunuta na léta 1978 až 1983.

Zapomenuté osobnosti

Výstavba v té době nejmodernějšího komplexního lázeňského ústavu pro léčení revmatických onemocnění v českých zemích trvala bezmála dvacet let. Předpokladem byla velmi dobrá spolupráce s představiteli města, zejména s tehdejší předsedou MNV Josefem Černým. Skutečným patronem výstavby sanatoria byl tehdejší náměstek předsedy České plánovací komise ing. Jaroslav Matoušek a ing. Milan Kolařík. Byla jen škoda, že dva muži, kteří se v Třeboni

nejvíce zasloužili o nový areál lázní, se jeho dokončení na svém působišti nedočkali. Ve funkci ředitele lázní byl v roce 1972 z politických důvodů MUDr. Jiří Kubička vystřídán MUDr. Rudolfem Týmlem. Náměstek ředitele Bohumil Nejedlý musel z obdobných důvodů odejít v roce 1974. Lázně Aurora byly až do roku 1998 majetkem státu, pak se staly majetkem města Třeboně. Byl to dlouhý soudní spor... «

Plavací bazén s dostatečnou kapacitou na dlouhé tratě stal hlavní doménou nových lázní až v roce 1983.

V roce 1979 na vštívil lázně Aurora také člen sovětského politbyra **Michail Gorbačov** (vlevo). Kdo by tehdy tušil, že i díky jeho příspěví o deset let později nabere chod dějin i lázní nový směr.

Interiéry nových lázní

poskytovaly možnost péče na vysoké úrovni jak při léčebných procedurách, tak i pro stravování a odpočinek.

Bertiny lázně Třeboň a Lázně Aurora dnes

Atmosféra pohody a načerpání nové energie - to jsou Městské slatinné lázně Třeboň se specializací na léčbu pohybového aparátu. Oba lázeňské domy nabízejí širokou škálu léčebných i relaxačních pobytů. Léty prověřená tradice v kombinaci s poznatky moderní balneologie a prostředím historického města v krásné přírodě dělají pobyt v třeboňských lázních nezapomenutelným.

Tradiční lázeňská léčba je založena na léčivé síle přírodního léčivého zdroje - slatiny. Lékaři ji na základě poznatků z novodobé balneologie doplňují o moderní procedury tak, aby její pozitivní efekt na organismus byl při třídydenním pobytu maximální.

Bolestivé stavy páteře a kloubů, porúrazové a pooperační stavy, například po kloubních náhradách, artrózy, revmatická onemocnění, Bechtěrevova nemoc, dna a hyperurikemický syndrom a bolestivé stavy měkkých tkání, to vše dnes patří mezi stavy vhodné k lázeňské léčbě v třeboňských lázních. Kromě klasických léčebných metod a procedur jako jsou koupele (slatinné, perličkové, přísadové, vířivé), slatinné zábaly, masáže (klasické ruční, podvodní, reflexní, mechanické, lymfodrenáže), pohybová terapie (fyzioterapie, léčebná cvičení, plavání), fyzikální terapie (elektroléčba, magnetoterapie, ultrazvuk, světloléčba, parafin) či speciální procedury (akupunktura, inhalace, oxygenoterapie, plynové injekce), jak Lázně Aurora tak Bertiny lázně nabízejí celou řadu relaxačních wellness procedur (antistresové masáže, aromamasaže, masáže lávovými kameny, vonnou svíčkou, havajské, anticelulitidní a relaxační masáže, manuální lymfodrenáže) nebo luxusní celotělová ošetření.

Lázně léčí a posilí

Lázně v současné době nejsou pouze místem určeným k léčení, je to místo pro relaxaci, odpočinek, načerpání nových sil a péči o svou fyzickou i duševní kondici. Speciální tematické programy jsou určeny pro ženy, sportovce, manažery, seniory nebo páry jsou připraveny v délce od tří do 10 dnů. Poukazy na nejrůznější služby oba lázeňské domy nabízí již od 100 Kč. Dárkový poukaz na některý z relaxačních pobytů lze ušít na míru či naopak vystavit pouze na finanční hodnotu tak, aby si obdaraný mohl pobyt užít přesně podle svých představ. Nebo přijďte relaxovat do Lázní Aurora nebo Bertiných lázní vy sami a nechte se hýčkat! Pohladíme Vaše tělo i duši... «

Bertiny lázně těží ze své polohy u historického centra. V areálu je také velké sportovní zařízení na tenis a další sporty. Nabídka se rozšířila také o nové wellness procedury a exotické masáže. Areál lázní ne fotce vpravo dole.

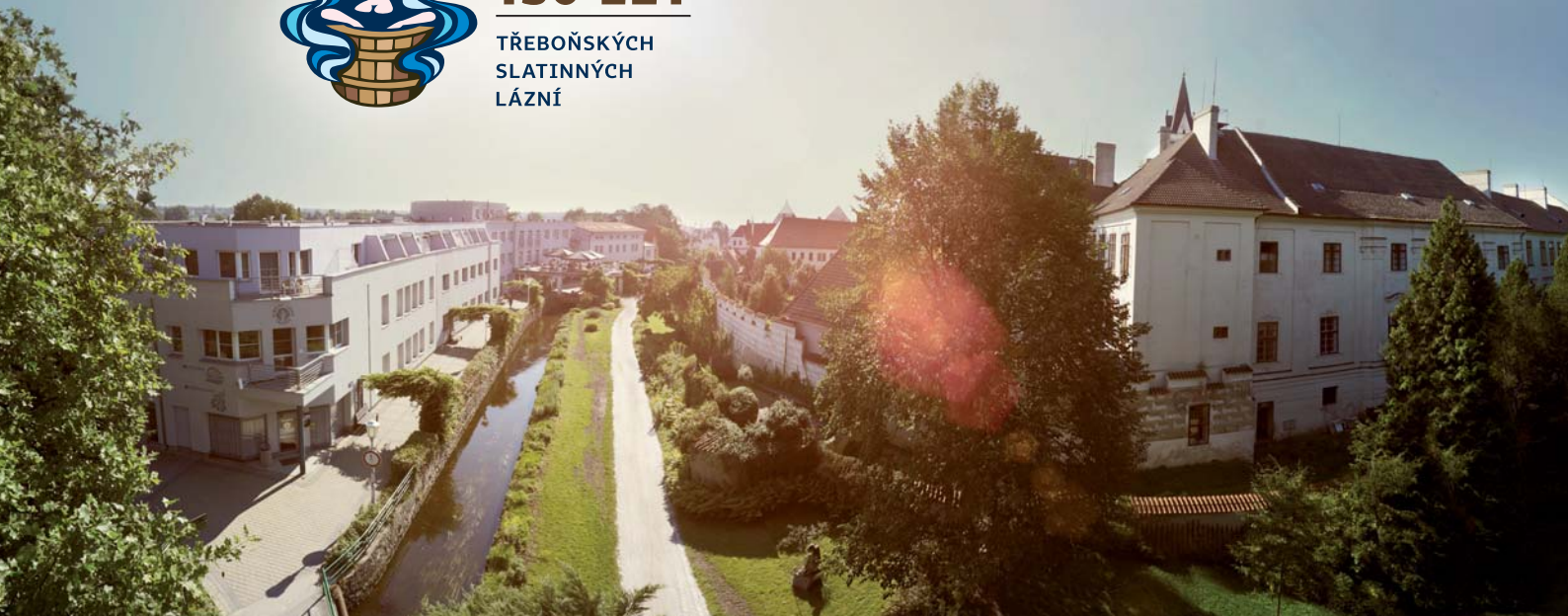
Lázně Aurora v Lázně Aurora v roce 2006 zrekonstruovaly bazén a přistavěly nové wellnesscentrum s vodním světem. V roce 2012 byl modernizován ubytovací pavilon A s panoramatickým výtahem, na jehož horním patře je překrásná vyhlídka na Třeboň a okolí.

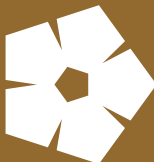
1883 – 2013

130 LET

**TŘEBOŇSKÝCH
SLATINNÝCH
LÁZNÍ**

**MĚSTSKÉ
SLATINNÉ
LÁZNĚ**

Třeboň

Pohladí tělo i duši...

www.bera.cz

Lázně Aurora
TŘEBOŇ

www.aurora.cz

